

Bryssel 3.4.2020
COM(2020) 135 final

2020/0051 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

poikkeuksellisten kaupan toimenpiteiden käyttöönotosta Euroopan unionin vakautus- ja assosiaatioprosessiin osallistuville tai siihen yhteydessä oleville maille ja alueille annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1215/2009 muuttamisesta

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

• Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Ehdotetut yksipuoliset kaupan toimenpiteet ovat yksi välineistä, joilla pannaan täytäntöön Länsi-Balkanin aluetta koskevaa EU:n politiikkaa, sellaisena kuin se on määritelty Euroopan komission toukokuussa 1999 käynnistämässä vakautus- ja assosiaatioprosessissa. Lissabonissa 23. ja 24. maaliskuuta 2000 kokoontunut Eurooppa-neuvosto päätti kokouksessaan, että Länsi-Balkanin osapuolten kanssa tehtäviä vakautus- ja assosiaatiosopimuksia olisi edelletävä yksipuolinen kaupan vapauttaminen. Yksipuolisesta kaupan vapauttamisesta säädetään neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1215/2009 poikkeuksellisten kaupan toimenpiteiden käyttöönotosta vakautus- ja assosiaatioprosessiin osallistuville tai siihen yhteydessä oleville maille ja alueille 31. joulukuuta 2020 saakka.

Vakautus- ja assosiaatiosopimukset on nyt tehty unionin ja kaikkien asianomaisten Länsi-Balkanin osapuolten välillä, viimeisenä Kosovon* kanssa tehty sopimus tuli voimaan 1. huhtikuuta 2016.

Kun otetaan huomioon tullivapautusten erot niissä sopimusjärjestelmissä, jotka on kehitetty unionin ja vakautus- ja assosiaatioprosessiin osallistuvien osapuolten välillä, sekä asetuksen (EY) N:o 1215/2009 nojalla myönnettyt tullietuudet, ehdotetaan asetuksen (EY) N:o 1215/2009 voimassaolon jatkamista 31. joulukuuta 2025 saakka.

• Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa

Ehdotus on yhdenmukainen sen kanssa, että EU tukee edelleen alueen asteittaista taloudellista yhdentymistä EU:hun ja yksittäisiä liittymisprosesseja.

Vaikka suurin osa Länsi-Balkanin maille yksipuolisen kauppajärjestelmän kautta alun perin myönnettyistä kauppaetuksista on nyt sisällytetty niiden vakautus- ja assosiaatiosopimuksiin unionin kanssa, tällä asetuksella myönnettyt rajalliset etuudet ovat edelleen arvokas tuki alueen taloudelle. Näiden etuuksien ansiosta hedelmiin ja vihanneksiin tavallisesti sovellettavat paljoustullit voidaan suspendoida ja voidaan soveltaa viinin kokonaiskiintiötä, joka on käytettävissä maiden kansallisten viinikiintiöiden täyttymisen jälkeen.

Yksipuoliset kaupan toimenpiteet lisäsivät EU:n ja Länsi-Balkanin maiden välistä kokonaiskauppaa, jonka arvo vuonna 2018 oli yli 54 miljardia euroa. EU on alueen johtava kauppakumppani, ja sen osuus alueen kokonaiskaupasta on yli 72 prosenttia.

• Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa

Ehdotus on täysin yhdenmukainen 17. toukokuuta 2018 annetun Sofian julistuksen kanssa, jossa EU sitoutui vahvistamaan ja tehostamaan kaikilla tasoilla tukeaan alueen poliittiselle, taloudelliselle ja sosiaaliselle muutokselle. Se on myös yhdenmukainen uuden komission poliittisten suuntaviivojen kanssa, joissa vahvistetaan Länsi-Balkanin maiden lähentymistä EU:hun ja sen tärkeä rooli koko alueen jatkuvassa uudistusprosessissa. Euroopan unioni pyrkii edistämään alueen rauhaa, vakautta ja taloudellista kehitystä ja avaamaan mahdollisuuksia EU:n yhdentymiselle.

* Tämä nimitys ei vaikuta asemaa koskeviin kantoihin, ja se on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244/1999 ja Kansainvälisen tuomioistuimen Kosovon itsenäisyysjulistuksesta antaman lausunnon mukainen.

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

- **Oikeusperusta**

Ehdotuksen oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 207 artiklan 2 kohta.

- **Toissijaisuusperiaate (jaetun toimivallan osalta)**

Ei sovelleta

- **Suhteellisuusperiaate**

Ehdotetuilla toimenpiteillä on todistettavasti ollut myönteinen vaikutus edunsaajamaihin, ja niillä on tuettu näiden maiden taloudellista kehitystä erityisesti luomalla vahvoja kumppanuuksia EU:ssa toimivien yritysten ja Länsi-Balkanin alueen paikallisten tuottajien välille. Näin ollen katsotaan, että toimenpiteiden jatkaminen viidellä vuodella on sopivin keino sen varmistamiseksi, että Länsi-Balkanin kumppaneiden kestävä taloudellinen kehitys jatkuu ja vältetään pitkä ja monimutkainen prosessi yksittäisten kahdenvälisten kauppasopimusten muuttamiseksi osana vakautus- ja assosiaatiosopimuksia.

- **Toimintatavan valinta**

Euroopan unioni voi yksipuolisten kaupan toimenpiteiden muodossa poikkeuksellisissa olosuhteissa myöntää tarkasti rajattuja ja kohdennettuja etuuksia. Näitä ei muutoin myönnettäisi vapaakauppasopimuksen yhteydessä, koska ne muodostaisivat ennakkotapauksia, jotka eivät ole unionin edun mukaisia.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

- **Jälkiarvioinnit/toimivuustarkastukset**

Muodollista jälkiarviointia ei ole tehty, koska toimenpiteiden soveltamisala on hyvin rajallinen.

- **Sidosryhmien kuuleminen**

Virallisia sidosryhmien kuulemisia ei ole järjestetty, mutta edunsaajaosapuolet ovat yksimielisesti ja toistuvasti osoittaneet halukkuutensa toimenpiteiden jatkamiseen, eivätkä EU:n talouden toimijat ole esittäneet asiasta vastalauseita niiden viestintäfoorumien kautta, joita komission yksiköt ovat perustaneet EU:n elinkeinoelämän käyttöön.

- **Asiantuntijatiedon keruu ja käyttö**

Ei sovelleta

- **Vaikutustenarviointi**

Paremmen sääntelyn välineistöllä nimenomaisesti vapautetaan kolmansien maiden kanssa tehtyjen pöytäkirjojen voimassaolon jatkaminen vaikutustenarvioinneista.

Ehdotetut toimenpiteet ovat olleet voimassa lähes kaksikymmentä vuotta, mutta niitä on vähennetty huomattavasti, koska suurin osa etuuksista on asteittain sisällytetty EU:n ja edunsaajien välisiin yksittäisiin vakautus- ja assosiaatiosopimuksiin. Vaikka arvioidut vaikutukset EU:n kantamatta jääviin tulleeihin ovat minimaaliset – yhteensä noin 23,5

miljoonaa euroa kuuden edunsaajan kohdalla vuoden 2018 tuontiarvon perusteella – toimenpiteiden jatkamista pidetään parhaana takeena EU:n sitoutumisesta Länsi-Balkanin alueen kaupan yhdentymiselle. Näin myös edistettäisiin vakaita markkinoillepääsyn edellytyksiä sekä alueen että EU:n talouden toimijoille.

Alueelle tehtyjen tarkastuskäyntien jälkeen tehdyn komission arvion mukaan toimenpiteiden on osoitettu hyödyttävän suurta määrää pieniä maataloustuottajia, joista monet ovat solmineet vahvoja kumppanuuksia EU:n yritysten kanssa. Jos asetuksen 1215/2009 voimassaoloa ei jatketa 31. joulukuuta 2020 mennessä, evätään väliaikaisesti markkinoille pääsy Länsi-Balkanin alueen keskeisiltä maataloustuotteilta (hedelmät ja vihannekset), jotka ovat elintärkeitä tälle herkälle alueelle.

EU:n olisi kaikin keinoin vältettävä vuoden 2010 tilanteen toistuminen, jolloin määrääjän pidentämisestä ei voitu äänestää ajoissa, mikä aiheutti vakavia häiriöitä Länsi-Balkanin maatalousmarkkinoille. Tullien taannehtiva kantaminen ei ole suositeltava vaihtoehto, koska se on monimutkaista tai aiheuttaa paljon hallinnollista rasitetta, minkä lisäksi kestää kuukausia ennen kuin toimijoille maksetaan korvauksia. Oikeudellisen kehyksen häiriöt aiheuttaisivat välitöntä taloudellista vahinkoa ja antaisivat signaalin epävakaasta ja epävarmasta liiketoimintaympäristöstä.

- **Sääntelyn toimivuus ja yksinkertaistaminen**

Koska ehdotetut toimenpiteet ovat olleet käytössä jo lähes kaksikymmentä vuotta, edunsaajat ovat niistä hyvin perillä ja osaavat noudattaa asetuksessa säädettyjä ehtoja. Ehdotetulla asetuksella saatetaan lisäksi alkuperäinen asetus ajan tasalle poistamalla vanhentuneet säännökset.

- **Perusoikeudet**

Asetuksen (EY) N:o 1215/2009 2 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaan tullietuusmenettelyn edellytyksenä on, että edunsaajat pidättyvät loukkaamasta vakavasti ja järjestelmällisesti ihmisoikeuksia, työntekijöiden keskeiset oikeudet mukaan lukien, sekä demokratian ja oikeusvaltion perusperiaatteita.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Asetusehdotuksesta ei aiheudu menoja EU:n talousarvioon. Vuosina 2020–2025 ei aiheudu tullitulon lisämenetystä kyseisten edunsaajien tuottamien tuotteiden osalta. Hypoteettista tuloa, joka olisi voitu kantaa uudesta lisätuonnista, ei pidetä tullitulon menetyksenä.

5. LISÄTIEDOT

- **Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt**

Kahdenvälisten tullietuuksien käytön seuranta ja raportointi ovat säännöllisesti Länsi-Balkanin kumppaneiden kanssa vakautus- ja assosiaatiosopimusten puitteissa järjestettävissä alakomitean kokouksissa käytävien kahdenvälisten keskustelujen asialistalla.

- **Selittävät asiakirjat (direktiivien osalta)**

Ei sovelleta

- **Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset**

Ehdotus sisältää kolme säännöskokonaisuutta:

- (1) Muutetaan kahden edunsaajan nimi vastaamaan viimeisintä sovittua terminologiaa sellaisena kuin sitä käytetään EU:n kanssa tehdyssä vakautus- ja assosiaatiosopimuksessa, eli korvataan ilmaisu ”entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia” ilmaisulla ”Pohjois-Makedonia” ja ilmaisu ”Kosovon tullialue” ilmaisulla ”Kosovo*”. Tällä perusteella kaikki viittaukset ”maihin” tai ”maihin ja alueisiin” korvataan viittauksilla ”osapuoliin”.
- (2) Päivitetään 3 artikla 2. kesäkuuta 2017 annettuun komission delegoituun asetukseen (EU) 2017/1464 tehtyjen muutosten johdosta: koska Kosovolle myönnettyt yksipuoliset etuudet sisällytettiin 1. huhtikuuta 2016 voimaan tulleeseen EU:n ja Kosovon vakautus- ja assosiaatiosopimukseen, yksipuoliset kauppaeuudet eivät enää koske kalastustuotteiden tai naudanlihan kauppaa koskevia myönnytyksiä. Selkeyden vuoksi ehdotetaan, että kaikki viittaukset näihin kahteen tuoteryhmään poistetaan.
- (3) Jatketaan asetuksen soveltamista 31. joulukuuta 2025 saakka.

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS**poikkeuksellisten kaupan toimenpiteiden käyttöönotosta Euroopan unionin vakautus- ja assosiaatioprosessiin osallistuville tai siihen yhteydessä oleville maille ja alueille annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1215/2009 muuttamisesta**

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 207 artiklan 2 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen, kun esitys lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

noudattavat tavallista lainsäätämisjärjestystä,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1215/2009¹ säädetään lähes kaikkien vakautus- ja assosiaatioprosessiin osallistuvilta osapuolilta peräisin olevien tuotteiden rajoittamattomasta tullivapaasta pääsystä unionin markkinoille siinä määrin ja siihen saakka kunnes kahdenväliset sopimukset kyseisten osapuolten kanssa saadaan tehtyä.
- (2) Vakautus- ja assosiaatiosopimukset on nyt tehty kaikkien kuuden osapuolen kanssa, viimeisenä Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Kosovon^{*} välinen sopimus, joka tuli voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2016.
- (3) Komission delegoidulla asetuksella (EU) 2017/1464² muutettiin asetusta (EY) N:o 1215/2009 siten, että poistettiin Kosovolle myönnetty kahdenväliset etuudet mutta säilytettiin kaikille Länsi-Balkanin edunsaajille myönnetty yksipuolinen etuusjärjestely eli kaikkien tullien suspendoiminen yhdistetyn nimikkeistön 7 ja 8 ryhmään kuuluvien tuotteiden osalta ja niiden ottaminen viinin 30 000 hl:n kokonaistariffikiintiöön.
- (4) Kun otetaan huomioon nämä erot unionin ja kaikkien vakautus- ja assosiaatioprosessiin osallistuvien osapuolten välillä kehitettyjen sopimusjärjestelmien mukaisen tullien vapauttamisen soveltamisalassa sekä asetuksen (EY) N:o 1215/2009

¹ Neuvoston asetus (EY) N:o 1215/2009, annettu 30 päivänä marraskuuta 2009, poikkeuksellisten kaupan toimenpiteiden käyttöönotosta Euroopan unionin vakautus- ja assosiaatioprosessiin osallistuville tai siihen yhteydessä oleville maille ja alueille (EUVL L 328, 15.12.2009, s. 1).

^{*} Tämä nimitys ei vaikuta asemaa koskeviin kantoihin, ja se on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244/1999 ja Kansainvälisen tuomioistuimen Kosovon itsenäisyysjulistuksesta antaman lausunnon mukainen.

² Komission delegoitu asetus (EU) 2017/1464, annettu 2 päivänä kesäkuuta 2017, neuvoston asetuksen (EY) N:o 1215/2009 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse Kosovolle^{*} Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Kosovon välisen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen voimaantulon seurauksena myönnettyistä kauppamyönnytyksistä.

nojalla myönnettyt tullietuudet, ehdotetaan, että asetuksen (EY) N:o 1215/2009 voimassaoloaika jatketaan 31 päivään joulukuuta 2025.

- (5) Asetuksen (EY) N:o 1215/2009 soveltamisajan jatkamista pidetään parhaana takeena unionin sitoutumiselle Länsi-Balkanin alueen kaupan yhdentymiseen. Sen pitäisi myös edistää vakaita markkinoillepääsyn edellytyksiä sekä alueen että unionin talouden toimijoille.
 - (6) Lisäksi kahden edunsaajan nimiä on muutettava vastaamaan viimeisintä sovittua terminologiaa.
 - (7) Sen vuoksi asetusta (EY) N:o 1215/2009 olisi muutettava,
- OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Muutetaan asetus (EY) N:o 1215/2009 seuraavasti:

- (1) Korvataan 1 artikla seuraavasti:

”1 artikla

Tullietuusmenettelyt

- 1. Albaniasta, Bosnia ja Hertsegovinasta, Kosovosta*, Montenegrosta, Pohjois-Makedoniasta ja Serbiasta peräisin olevia yhdistetyn nimikkeistön 7 ja 8 ryhmään kuuluvia tuotteita saa tuoda unioniin ilman määrällisiä rajoituksia tai muita vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä ja tullitta sekä ilman maksuja, joilla on vastaava vaikutus.
 - 2. Albaniasta, Bosnia ja Hertsegovinasta, Kosovosta, Montenegrosta, Pohjois-Makedoniasta ja Serbiasta peräisin oleviin tuotteisiin sovelletaan edelleen tämän asetuksen säännöksiä, kun näin on mainittu. Näihin tuotteisiin sovelletaan myös sellaisia tässä asetuksessa säädettyjä myönnytyksiä, jotka ovat edullisempia kuin niille niiden unionin kanssa tekemissä kahdenvälisissä sopimuksissa annetut myönnytykset.”
- (2) Muutetaan 2 artikla seuraavasti:
 - (a) Korvataan 1 kohdan a, b, c ja d alakohta seuraavasti:
 - ”a) komission delegoidun asetuksen 2015/2446 II osaston 1 luvun 2 jakson 4 ja 5 alajaksossa ja komission täytäntöönpanoasetuksen 2015/2447 II osaston 2 luvun 2 jakson 10 ja 11 alajaksossa säädetyn alkuperätuotteiden määritelmän noudattamista;
 - b) edellä 1 artiklassa tarkoitettujen osapuolten pidättäytymistä ottamasta käyttöön uusia tullee ja vaikutukseltaan vastaavia maksuja ja uusia määrällisiä rajoituksia tai vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä unionista peräisin olevassa tuonnissa ja voimassa olevien tullien ja maksujen määrien lisäämisestä tai minkään muun rajoituksen käyttöön ottamisesta 30 päivä syyskuuta 2000 alkaen;
 - c) edunsaajien sitoutumista tehokkaaseen hallinnolliseen yhteistyöhön unionin kanssa petosten ehkäisemiseksi; ja

*

Tämä nimitys ei vaikuta asemaa koskeviin kantoihin, ja se on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244/1999 ja Kansainvälisen tuomioistuimen Kosovon itsenäisyysjulistuksesta antaman lausunnon mukainen.

d) 1 artiklassa tarkoitettujen osapuolten pidättymistä loukkaamasta vakavasti ja järjestelmällisesti ihmisoikeuksia, työntekijöiden keskeiset oikeudet mukaan lukien, sekä demokratian ja oikeusvaltion peruseräitä.”.

(b) Korvataan 3 kohta seuraavasti:

”Jos osapuoli ei noudata 1 kohdan a, b tai c alakohtaa tai 2 kohtaa, komissio voi täytäntöönpanosäädöksiin väliaikaisesti keskeyttää asianomaisen osapuolen oikeuden tämän asetuksen mukaisiin etuuksiin kokonaan tai osittain. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 8 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.”.

(3) Muutetaan 3 artikla seuraavasti:

(a) Korvataan 1 kohta seuraavasti:

”Asetuksen 1 artiklassa tarkoitetuilta edunsaajilta peräisin olevien ja liitteessä I lueteltujen tiettyjen viinituotteiden tuontiin unionissa sovellettavat tullit suspendoidaan kyseisessä liitteessä kullekin tuotteelle osoitettuna ajanjaksoina ja siinä ilmoitetun unionin tariffikiintiön tasolla ja kullekin tuotteelle ja alkuperälle osoitettujen ehtojen mukaisesti.”.

(b) Poistetaan 2 kohta.

(4) Poistetaan 4 artikla.

(5) Korvataan 5 artiklan ensimmäinen kohta seuraavasti:

”Komissio hallinnoi tämän asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja tariffikiintiöitä komission täytäntöönpanoasetuksen 2015/2447 II osaston 1 luvun 1 jakson mukaisesti.”.

(6) Korvataan 7 artiklan b ja c alakohta seuraavasti:

”b) unionin ja 1 artiklassa tarkoitettujen osapuolten välillä muuten sovituista tullietuuksista johtuvat tarpeelliset muutokset;

c) osapuolen tämän asetuksen mukaisia etuuksia koskevan oikeuden supendoiminen kokonaan tai osittain, jos osapuoli ei täytä 2 artiklan 1 kohdan d alakohdassa esitettyjä edellytyksiä.”.

(7) Muutetaan 10 artiklan 1 kohta seuraavasti:

a) Korvataan ensimmäisen alakohdan johdantokappale seuraavasti:

”Jos komissio toteaa, että on riittävät todisteet petoksesta tai että tuotteiden alkuperän todentamiseksi vaadittava hallinnollinen yhteistyö on puutteellista tai että 1 artiklassa tarkoitettujen osapuolten unioniin suuntautuva vienti lisääntyy huomattavasti ylittäen niiden tavanomaisen tuotanto- ja vientikapasiteetin tai että ne eivät noudata 2 artiklan 1 kohdan a, b tai c alakohdan säännöksiä, se voi keskeyttää tässä asetuksessa säädettyjen järjestelyjen soveltamisen kokonaan tai osittain kolmen kuukauden ajaksi edellyttäen, että se on ensin:”.

b) korvataan ensimmäisen alakohdan b ja c alakohta seuraavasti:

”b) kehottanut jäsenvaltioita toteuttamaan sellaisia varotoimia, jotka ovat tarpeen unionin taloudellisten etujen turvaamiseksi ja/tai edunsaajaosapuolten saamiseksi noudattamaan 2 artiklan 1 kohtaa;

(8) c) julkaissut *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ilmoituksen, jossa todetaan, että on syytä epäillä, että kyseinen edunsaajaosapuoli ei sovelta tullietuusmenettelyjä

asianmukaisesti ja/tai ei noudata 2 artiklan 1 kohtaa, minkä vuoksi on kyseenalaista, onko sillä enää oikeutta tässä asetuksessa myönnettyihin etuihin.”.

(9) Korvataan 12 artiklan toinen kohta seuraavasti:

”Sitä sovelletaan 31 päivään joulukuuta 2025.”.

(10) Korvataan liite I tämän asetuksen liitteellä.

2 artikla

Tämä asetus tulee voimaan seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta
Puheenjohtaja

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja

